Perustuslakivaliokunta

Perjantai 1.6.2018 klo 8.00—10.02, 10.15—13.00 ja 13.30—15.48

Läsnä
puheenjohtaja Annika Lapintie vas
varapuheenjohtaja Tapani Tölli kesk (1, 2, 4, 5) (3 osittain)
jäsen Maria Guzenina sd (1, 2, 4, 5) (3 osittain)
jäsen Anna-Maja Henriksson r
jäsen Hannu Hoskonen kesk (1, 2, 4, 5) (3 osittain)
jäsen Ilkka Kantola sd (1, 2, 4, 5) (3 osittain)
jäsen Kimmo Kivelä sin (1, 2, 4, 5) (3 osittain)
jäsen Antti Kurvinen kesk (1, 2, 4, 5) (3 osittain)
jäsen Mia Laiho kok (1, 2, 4, 5) (3 osittain)
jäsen Markus Lohi kesk
jäsen Leena Meri ps (1, 2) (3 osittain)
jäsen Ville Niinistö vihr (1, 2, 4, 5) (3 osittain)
jäsen Juha Rehula kesk (1, 2, 4, 5) (3 osittain)
jäsen Wille Rydman kok
jäsen Arto Satonen kok (1, 2) (3 osittain)
jäsen Ville Skinnari sd (1, 2, 4, 5) (3 osittain)
jäsen Matti Torvinen sin (1, 2, 4, 5) (3 osittain)
varajäsen Maarit Feldt-Ranta sd (1, 2, 4, 5) (3 osittain)
varajäsen Mats Löfström r
varajäsen Ben Zyskowicz kok (4, 5) (3 osittain)

Sihteerit
valiokuntaneuvos Matti Marttunen
valiokuntaneuvos Mikael Koillinen
valiokuntaneuvos Liisa Vanhala

1. Nimenhuuto

Toimitettiin nimenhuuto. Läsnä oli 19 jäsentä.

2. Päätösvaltaisuus

Kokous todettiin päätösvaltaiseksi.

3. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi asiakkaan valinnanvapaudesta sosiaali- ja terveydenhuollossa ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi
Hallituksen esitys eduskunnalle maakuntien perustamista ja sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen uudistusta koskevaksi lainsäädännöksi sekä Euroopan paikallisen itsehallinnon peruskirjan 12 ja 13 artiklan mukaisen ilmoituksen antamiseksi annetun hallituksen esityksen (HE 15/2017 vp) täydentämiseksi maakuntien arvonlisäverokustannusten korvaamista sekä eräitä rahoitusratkaisuja koskien

Hallituksen esitys HE 16/2018 vp
Hallituksen esitys HE 15/2018 vp
Valiokunnan lausuntoluonnos Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi asiakkaan valinnanvapaudesta sosiaali- ja terveydenhuollossa ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi PeVP 50/2018 vp, A3

Valiokunta hyväksyi käsittelyn pohjaksi 22.05.2018 jaetun lausuntoluonnoksen.

Valiokunta jatkoi asian yksityiskohtaista käsittelyä.

Käsiteltiin kappaleet 153—280.

Hyväksyttiin kappaleet 153—173, 175—213, 215—224, 226—234, 236, 241—249, 251—266, 268, 269, 271 ja 274—278 pohjan mukaisina.

Poistettiin kappaleen 174 toisesta virkkeestä sanat "kuvaavaa on, että".

Muutettiin kappaleen 214 viimeinen virke kuulumaan seuraavasti: "Näistä syistä hallitus on arvioinut, ettei esityksen notifiointi ole perusteltua (HE, s. 110)."

Muutettiin kappaleen 225 viimeinen virke kuulumaan seuraavasti: "Valiokunta ei pidä asianmukaisena hallituksen esityksen sitä perustelua, jonka mukaan valinnanvapauslain notifioiminen olisi ennenaikaista ja merkitsisi käytännössä vasta lainsäädäntökehikon notifioimista."

Valiokunnan sihteeri jakoi pohjaa täydentävän muistion kappaleesta 235.

Kappaleen 235 toisesta virkkeestä poistettiin sanat "nyt ehdotettava" ja virkkeen loppuun lisättiin sivulause seuraavasti: ", mikä ei kuitenkaan ole perustuslain kannalta mahdollista."

Kappaleen 235 kolmas virke muutettiin kuulumaan muistion mukaisena seuraavasti: "Tällainen velvollisuus siis muuttaisi perustuslakivaliokunnan lausunnossa PeVL 26/2017 vp sanotun johdosta valinnanvapausmallin perustuslain vastaiseksi."

Korvattiin kappaleen 235 neljännen virkkeen sana "järjestelmän" sanalla "valinnanvapausjärjestelmän".

Valiokunnan sihteeri jakoi pohjaa täydentävän muistion kappaleista 237—240.

Kokous keskeytettiin kello 10.02 ja sitä jatkettiin kello 10.15.

Muutettiin kappaleen 237 ensimmäinen virkkeen alku kuulumaan muistion mukaisena seuraavasti: "Perustuslakivaliokunnan mielestä sosiaali- ja terveysvaliokunnan on painavista valtiosääntöoikeudellisista syistä tarkkaan selvitettävä, voidaanko ehdotettua valinnanvapausjärjestelmää pitää sisällöltään notifiointia edellyttävänä."

Muutettiin kappaleen 237 neljäs virke kuulumaan seuraavasti: "Jos sosiaali- ja terveysvaliokunta ei saa riittävää varmistusta järjestelmän hyväksyttävyydestä EU:n valtiontukisääntöjen näkökulmasta, olisi valinnanvapauslakiehdotuksen sääntelyä voimaantulosta syytä muuttaa esimerkiksi siten, että valinnanvapauslakia voidaan EU:n valtiontukisääntöjen kannalta merkitykselliseksi määriteltävin osin soveltaa vasta komission hyväksyttyä sille asianmukaisesti notifioidun sääntelyn Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan tarkoittamalla tavalla."

Lisättiin kappaleeseen 237 uusi, viides virke muistion mukaisena: "Valiokunta toteaa ottavansa asiaan lopullisen kannan perehdyttyään sosiaali- ja terveysvaliokunnan perusteelliseen harkintaan."

Poistettiin vaihtoehtoiset kappaleet 238—240.

Kokous keskeytettiin kello 13.00 ja sitä jatkettiin kello 13.30.

Muutettiin kappaleen 250 toisen virkkeen verbi "täydennettävä" verbiksi "täsmennettävä".

Muutettiin kappaleen 250 kolmas virke alkamaan seuraavasti: "Valiokunnan mielestä alueista säätämisen perusteet tai valinnassa käytettävät kriteerit voivat sisältää…".

Muutettiin kappaleen 250 neljännen virkkeen verbi "täydennettävä" verbiksi "täsmennettävä".

Lisättiin kappaleen 267 toisen virkkeen viimeiseen sivulauseeseen verbi "tarvitsee".

Muutettiin kappaleen 270 kolmannen virkkeen loppu kuulumaan seuraavasti: "…kannalta ongelmalliseksi."

Lisättiin kappaleen 272 ensimmäiseen virkkeeseen viittaukset aiempaan valinnanvapausesitykseen ja perustuslakivaliokunnan siitä antamaan lausuntoon.

Korvattiin kappaleen 272 toisen virkkeen keskellä ollut puolipiste sanoilla "muun muassa siinä mielessä, että".

Lisättiin kappaleen 272 kolmannen virkkeen perään sivulause seuraavasti: ", vaikka valiokunta edellyttää lakiesityksen moniin kohtiin muutoksia."

Muutettiin kappaleen 272 neljäs virke alkamaan seuraavasti: "Perustuslakivaliokunta katsoo lisäksi, että valinnanvapauslakiin olisi perusteltua ottaa säännökset…"

Valiokunnan sihteeri jakoi pohjaa täydentävän muistion, jossa oli ehdotukset kappaleiden 273 ja 274 muutetuiksi teksteiksi ja uusiksi kappaleiksi 273a ja 280.

Hyväksyttiin kappaleen 273 ensimmäinen ja toinen virke muistion mukaisena seuraavasti: "Perustuslakivaliokunta katsoo, että valinnanvapauslakiehdotuksen voimaantuloaikataulu on liian tiukka. Maakunta- ja sosiaali- ja terveyspalveluiden uudistuksessa toteutetaan erittäin mittava hallinnon muutos ja uudistetaan samalla sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestäminen, tuottaminen ja rahoitus."

Muutettiin kappaleen 273 kolmas virke kuulumaan seuraavasti: "Perustuslakivaliokunnan mielestä valinnanvapauslakiehdotus ei esitetyssä toteutusaikataulussa riittävällä varmuudella toteuta perustuslain edellyttämällä tavalla eri väestöryhmien yhdenvertaista kohtelua ja heidän tosiasiallisia mahdollisuuksiaan saada perusoikeuksien toteutumisen kannalta välttämättömiä palveluja."

Hyväksyttiin kappaleen 273 neljäs virke muistion mukaisesti seuraavasti: "Sama koskee uudistuksen toteuttamisaikataulun vaiheistamista palvelu- ja alueperusteisesti."

Hyväksyttiin kappale 273a muistion mukaisena seuraavasti: "Perustuslakivaliokunnan käsityksen mukaan maakunnissa voi olla valmius aloittaa valinnanvapauspalvelujen toimeenpano aikaisemmin kuin laissa säädettynä ajankohtana, joko kaikissa tai osassa kyseisiä palveluja. Valiokunta pitää mahdollisena, että eri maakunnissa siirrytään valinnanvapausjärjestelmään asteittain. Aikaistetulle siirtymiselle valinnanvapauspalveluihin on kuitenkin asetettava laissa täsmälliset oikeudelliset edellytykset."

Hyväksyttiin kappale 274 muistion mukaisena seuraavasti: "Valtion on viime kädessä turvattava oikeus riittäviin sosiaali- ja terveyspalveluihin tilanteessa, jossa maakunnalla ei ole tähän taloudellisia edellytyksiä. Maakuntien rahoituslain sääntelyä on muutettava siten, että se turvaa asianmukaisesti ja täsmällisin säännöksin riittävien sosiaali- ja terveyspalvelujen rahoituksen ja poikkeustilanteissa maakunnan edellytykset perus- ja ihmisoikeuksien toteuttamiseen."

Lisättiin kappaleen 279 ensimmäiseen virkkeeseen sana "merkittäviä".

Muutettiin kappaleen 279 toisen virkkeen päälauseen verbi "katsoo" verbiksi "arvioi".

Lisättiin kappale 280 muistion mukaisena seuraavasti: "Perustuslakivaliokunta painottaa, että sosiaali- ja terveydenhuollon järjestelmää ja maakuntauudistusta koskevat esitykset muodostavat samaa asiaa koskevan oikeudellisen kokonaisuuden. Valiokunta on katsonut, että myös tuottajalakiehdotukseen sisältyvällä sääntelyllä on rakenteellinen kytkentä valinnanvapauslakiehdotukseen (PeVL 26/2017 vp, s 65). Valiokunnan mielestä lakiehdotusten kokonaisuutta koskevat sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintöluonnokset on vielä saatettava yhtäaikaisesti valiokunnan arvioitavaksi."

Lisättiin maakuntien rahoituksesta annettua lakia koskevaan ponteen viittaukset hallituksen esityksiin, siirrettiin luettelon ensimmäinen kohta viimeiseksi kohdaksi ja muutettiin se muotoon "- 6, 7 ja 8 § sääntelystä maakuntien sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen rahoituksesta".

Hyväksyttiin valiokunnan päätösesitys muuten pohjan mukaisesti.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä valiokunta hyväksyi lausuntoluonnoksen muutettuna.

Valiokunta päätti yksimielisesti pitää käsittelyä asian ratkaisevana käsittelynä.

Asian käsittely valiokunnassa on päättynyt.

4. Muut asiat

Todettiin viikkosuunnitelma.

5. Seuraava kokous

Ilmoitettiin, että valiokunnan seuraava kokous on tiistaina 5.6.2018 kello 10.00.

Pöytäkirjan vakuudeksi

Valiokuntaneuvos Matti Marttunen

Valiokuntaneuvos Liisa Vanhala